

SZABADSÁG

UNIVERSITY OF CLEVELAND
MÁR 18 1921

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily
Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hirmondó, Californiai Magyar Farmer
NO. 62. SZÁM. HARMINCADIK ÉVFOLYAM. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit. csütörtök, 1921. március 17. THIRTIETH YEAR. EGYES SZÁM AR.

ébredő első szak-
kiugrik az ágyból

ÉPP
TABLETS
ELFRISST!

THE PEPP CO.
St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

NDIANAI EGYLETEK.
Egyesületi híradások és hírek.

Ami sem jobb a reggeli
lustaság ellen.

!!! Amerikai magyar
Kuglizók figyelem!!!
OHIO BOWLING
ALLEY (kuglizó)

FRED KSELMANN
TULAJDONOS.
704 S. Main St. Akron, O.
JÓL FIGYELJEN A CÍMRE!

Pióca
10,000 DARAB
HAZAI PIÓCA
MOST ÉRKEZETT. A legjobb
minőség, kibirja a leghosszabb
utat és a rendelés jó jutalmat
hazai földben elemeztetve
és mellett kapja meg. Otthon,
üvegben és vízben 3 hónapig
is él.

5 darab... \$2.00
11 darab... \$4.00
EMIL NYITRAY
224 E. 19 ST.
NEW YORK, N. Y.

POKOLI ÁLLAPOTBAN ÉLNEK A BEVÁNDORLÓK A SÓHAJOK SZIGETÉN

Mrs. Helen Bastedo szövetségi vizsgálóbiztosnak leleplezése Ellis Islandon. — A legnagyobb zürzavar és gondatlanság az egész vonalon. — Akiket foglyokként tartanak és kezelnek. — Borzalmas jelenetek. — A szövetségi biztos a new yorki bevándorlási biztos elmozdítását követeli.

NEW YORK, márc. 15. — Mrs. Helen Bastedo szövetségi vizsgálóbiztos hosszú vizsgálatot folytatott le Ellis Islandon. Ott alaposan tanulmányozta a viszonyokat és személyesen lépett érintkezésbe a bevándorlóknak nagy csoportjaival is. A jelentésében most siralmas állapotokat festett a szigeten, olyannyira, hogy a leleplezése folytán mozgolom indult meg arra, hogy Wallis jelenlegi new yorki bevándorlási biztos az állásától elmozdítassék. Többek között állítja, hogy 1920-ban vagy kilencszáz olyan bevándorlót bocsátottak be az országba, akiket az egészségügyi hatóság alkalmatlannak jellemezett. Ugyanezek azonban igen sok olyan bevándorlót visszatartottak, akik ugy fizikailag, mint szellemileg teljesen megfeleltek volna a követelményeknek. Hogy a hatósági személyek gondatlansága és mulasztása folytán a bevándorlók száza sokszor hónapokig töltenek a szigeten és félélmükben gyakran meg is betegednek. Hogy a tisztviselők hanyagsága és gondatlansága folytán vagy ötszáz olyan affidavit veszett el, amelyek mindenike egy-egy bevándorlónak a kibocsátásának eredményét jelentik. Hogy megmagyarázhatatlanul elveszett olyan negyezer dollár, amelyet bevándorlók

Egész állatseregletet kérnek a szövetségesek a németektől

BERLIN, márc. 15. — A szövetségesek sok mindenféle állatot kérnek a németektől hadikárpótlás fejében. Lovakon, marhákon, juhokon kívül még méhek, házinyulak és juhász-kutyák is vannak a listán. A hajó, amely ezeket el fogja szállítani, bizonyára nagyon kevesse fog különbözni a Noé bárkájától. Egy hónappal ezelőtt kétszáz ezer házinyulak követelték a szövetségesek, azonban a jóvátételi bizottság elhalasztotta a döntést, hogy közben Németországban szaporodjanak a házinyulak. Ugyanakkor tízezer juhász-kutyát is követelték a szövetségesek és hallani sem akartak arról, hogy ezek helyében dakszilikat fogadjanak el. Ezenkívül követelnek huszonezer kaptár méhet, 165 himkesskét, 25,000 nőstény kecskét, 1,500,000 kakast és csirkét. Az állatokat elsősorban Franciaország, Belgium, Anglia és Olaszország, no meg Szerbia követelik, Anglia azonban a maga részéről hét darab lóval megelegszik.

ÁPRILISBAN NEM FÉLNEK ÖSSZEÜLNI A HALÁLTÓL CONGRESSUS A GONOSZOK

Harding elnök Lodg és Underwood szenátorokkal való tárgyalás után, április 11-ikére tüzte ki az ülésszak megnyitását.

WASHINGTON, márc. 15. — Harding elnök április 11. napjára hívja össze a 67-ik kongressus rendkívüli ülésszakát. Ezt a hírt hozta ki ma az előző iródjából Cabot Lodge massachusettsi szenátor, a republikánus párt szenátusi vezetője, aki ki Oscar W. Underwood alabamiai szenátorral, a demokrata párt szenátusi vezérével együtt volt konferencián az elnökkel. Harding elnök iródjában a mai nap munkája a kongressus összehívási idejének meghatározásán kívül főként a protekció kérdéseivel foglalkozott az ülésszak addig folytatja is üléseit, az elnök tudomására, míg az elnök túl nem lesz azokon a kinevezéseken, melyeket a szenátusnak kell megírnia.

VIVIANI MEGEGERYZÉS KERES HARDINGGAL VITÁS ÜGYEK KÖRÉBÉ

A volt francia miniszterelnök hivatalosan csak udvariassági ción ugyan, azonban ténylegesen valami megegeryzést szeretne tesíteni a Harding kormánnyal a liga dolgában, esetleg nem podni annak egy mérsékelt formájában, hogy abba a sült Államok is beléphessen.

WASHINGTON, márc. 15. — A hivatalos jelentések azt mondják ugyan, hogy Rene Viviani volt francia miniszterelnök csak udvariassági látogatásra érkezik az Egyesült Államokba, a valóság mégis az, hogy teljes hatalmat kapott arra, hogy a Nemzetek Ligájának valami mérsékelt formájára lépjen a Harding kormánnyal tárgyalásokba kezdjen. Jusserand francia nagykövetség ismételtén kijelentette, hogy erre vonatkozó ajánlatokat szívesen venne és azokról szívesen tárgyalna a francia kormány. Ilyen ajánlatokra azonban valószínűleg nem hajlandó sem Harding elnök, sem Hughes külügyminiszter, noha be akarják tartani a választási kampány során vállalt ama pártközvettséget, hogy résztvegyenek egy oly nemzetegyesülés létrehozásában, amely a világ békéjét ténylegesen biztosítani képes. Ennek az ajánlatnak azonban Európa részéről kell jönnie és mint Viviani érkezése mutatja, meg is fog történni. Mr. Hardingnak megvannak a nézetei a nemzetegyesülés felől, azonban eddig még nem tudhatta azt, hogy vajon ezeket a nézeteket elfogadják-e a európai államok. Ez alapon nem is reménylik azt, hogy Viviani látogatásának közvetlen eredménye lehessen. Valószínű, az hogy az ő visszautazása után fognak csak Európában az igazi tanácskozások megkezdődni, még pedig az ő információi alapján, a melyből az európai államférfiak látni fogják azt, hogy Amerikától ebben a kérdésben mit remélhetnek és mennyire mehetnek.

ÓRIÁSI TÖMEG IMÁDKOZOTT A KIVÉGZÉS ÉL

Az angolok kivégezték hat forradalmárt, akiket angol tisztiek és rendőrök megölésével vádoltak.

DUBLIN, márc. 15. — Hat ir forradalmárt végeztek ki ma a Mountjoy börtönben; az ért itélők őket halálra, mert angol katonákat, rendőröket és kékemet öltek meg. A hat embert párosával akasztották fel, egy órai időközönben.

Huszer főtől tömeg gyűlt össze a börtön körül a kivégzés idején és egészen délelőtt 11 óráig minden munka szünetelt a városban. Még a postahivatalt is bezárták és a távúrák működését is felfüggesztették.

Már korán hajnalban gyűlést kezni kezdett a tömeg és reggel 6 órára a börtön udvara egészen megtelt. Egy órával később a tömeg teljesen ellepte a börtönhöz vezető utcákat és az egész környéknek minden talpalatnyi helyét. A börtön ajtajához közel oltart rögtönöztek és a börtön udvarán lévő fákra meg a falakra szent képeket akasztottak. Mindenfelől gyertyákat égtek, a tömeg közepében állók magasra tartották fel a gyertyákat a hosszú varázkos egész ideje alatt. Mindenki imádkozott, itt papok, amott meg asszonyok vezették a litániákat. A tereplők százaikat kényszerítette felállni egy páncélos kocsira, amely a tömegben keresztülröszakolta az utját. Nem sokkal azután, hogy a hatóságok kifüggesztették a jelentést, hogy mind a hat elítelt kivégezték, az óriási tömeg némán széjjeloszott. Több száz elemeket az egyik kivégzett íker-gyermekének a temetésére. A kivégzett özvegye a másik kiskerrel a karján vett részt a temetésben, miután férjétől még az előző napon elbucszott.

Megölték a világháború török "Tisza Istvánját"

BERLIN, márc. 15. — Hardenburg Strassei lakásán, Brémén merénylő meggyilkolta Talaat pasát, aki Törökország politikai életében óriási szerepet játszott. Talaat pasát a világháború idején a török kormány belügyminiszteré volt, de őt tartották Enver pasával együtt egész Törökország politikai mozgatójának. A béke után Németországban telepedett le, de még Berlinben is elérte a könyörtelen politikai bűnszak gyilkos keze.

REVOLVEREK A TÁRGYALÁSON

A hallgatóság dühösen fordult az ügyesség képviselői felé. — A sheffer hirtelen óvintézkedéseket tett. — Clara Smith Hamon a tanuszkében.

ARDMORE, Okla., márc. 15. — Izgalmas jelenet folyt le az itteni tárgyaláson. A vád képviselői a tanuhalgatás során sértő megjegyzést tettek a vádlott édesanyjára, ami ellen a védők alaposan kikelték. A hallgatóság a védőknek adott igazat és zajosan kezdett tüntetni a vád képviselői ellen. A bíró kiürittetni rendelte a terem, azonban a közönség nem távozott. A sheriff odarendelte az embereit és revolverek csillogtatásával csinált rendet. Megkezdődött egyebekben a védelem tannának a kihallgatása. A védelem tanuszkébe ültették magát a vádlottat, Clara Smith Hamont. Elmondotta részletesen a viszonyait a meggyilkolt olajmágnással és elmondotta, hogy a gyilkosság napján hogyan támadott rá Hamon, hogyan ütögette, hogyan kinoyta és, hogy a revolvere, amelyet védekezésül tartott maga elé, véletlenségből sült el csupán. Elmondotta, hogy mindig Hamon tartotta ki, hogy névleg felelősé lett ugyan az olajmágnakadmi egy rokonának, azonban társazasesen sohasem élt vele.

MUNKÁSOK ÉS A MUNKA ADÓNAK KÖZÖS ÉRDEKEI

Képviselőket választanak az Armour cég munkásai, akik részt fognak venni a vállalat vezetésében és megcsinálják az ipari demokráciát.

CHICAGO, márc. 15. — Az Armour & Co. nagyvágóéll elrendelte, hogy a munkásai holnap képviselőket választanak. Ipari demokráciát akar a vállalat bevezetni olyképen, hogy a munkások kiküldötték a munkaadókkal együtt közösen intézzék el mindenkor a munkahelynek, munkaviszonyoknak, munkabéreknek a kérdését. A holnap választandó képviselők egyelőre csak az állandó tervezetet, kidöntözi lesznek hivatalosak.

Az ideiglenes tervezet kimondja, hogy az esetben, ha a munkások, és a munkaadó képviselői egymással megegyeznek nem tudnak, közösen döntőbírói választanak és ennek a döntésében megnyugodnak. A nagyvágó munkásai megvezettek abban, hogy addig is, amíg végleges döntés történik a közvetítés dolgában és amíg a sztrájk referendumot lefolytatják, visszatérnek a munkába a társaságok által megszabott leszállított munkabérekkel. A nagyvágók eddig még nem adtak választ Davis munkügyi miniszter közvetítési ajánlatára. Visszaszerették 200,000 dollárt a rablók zsákmányából. TOLEDO, O., márc. 15. — A postafelügyelők kijelentették, hogy megtalálták és visszaszerették már 200,000 dollár értékű kőbontó, abból az egy millió zsákmányból, amit banditák vittek el egy postakocsiról a minap. Több mint 145,000 dollár értékű bontó New Yorkban, 27,000 dollár értékűt Detroitban és 14,000 dollár értékűt Philadelphában találtak meg. A siker William Leutz toledói detektívfelügyelőnek köszönhető. Jelenleg 14 ember van letartóztatva a postarablásban való büntetésesség gyanúja alatt különböző városokban.

A CHICAGÓIAK IRTÓHADJÁRATA A BÜN ELLEN

A bizottság tagjai ismerik az alvilágnak a politikai élettel való kapcsolatát. Ki akarják irtani a gyilkosságot, rablást és az automobil-tolvajlásokat.

Válogatott személyiségek a tagjai a chicagói bünygyi tanácsnak. Erős jellemű szakértők, a kiknél jobban odaváló emberek keresve sem lehetne találni.

A tanács elnöke Edwin W. Sims, előkelő ügyvéd, a bün elleni harcnak vezető harcosa Chicagóban. Bünygyekben jogi szakértő, sok kiváló munkát irt e tárgyban. A gyakorlatban nagy multtal díszelkedhetik. Önyomozta ki a Wals-bank bukását, ő nyerte meg a Standard Oil Co. elleni híres 29 millió dolláros pert és ő képviselte a kormányt a husztrózt elleni harcban is. A féléhrabszolgakereskedés már a Mann-törvény előtt hathatósan üldözte és tevékeny részt vett a chicagói roszbíró házak kiirtásában.

A tanács vezérigazgatója Col. H. B. Chamberlain. Harminc éve él Chicagóban és mint újságíró, szerkesztő, csaknem mindenkiel megismerkedett. Ismeri az alvilág vezetőit és tudja, hogy ki kicsoda Chicagóban? Egy esomó újságot irt, másik esomót szerkesztett és mint reporter valóssággal országos hírnevet szerzett, a mikor 24 órával előbb közölte lapjával a santiago esata híreit, mint bármelyik más lap. Természetesen a tanácsnak a jobbkéze a chicagói rendőrfőnök, C. C. Fitzmorris. Csak a mult év végén nevezték ki ebbe az állásba, de azonnal hozzáfért a rendőrség megisztításához, a mire bizony nagy szükség volt. Ötven rendőrt elbocsátott, köztük egy kapitányt is és másokot sorában két francia szocialista, hogy minden törekvés dacára nem tudott a jó tanuló sorába emelkedni. Baum a kadettársai jelenlétében a gyakorlatban löte magánban. Ismeri az egész várost, benne nőtt fel gyermekkorától piztől, de sikertelenül.

Fontos tanácskozáskat folytat az új kormány

WASHINGTON, márc. 15. — Harding elnök ismét tanácskozáskat hívta egybe kabinetjének tagjait. A tanácskozáskat fő tárgya az volt, miképp lehetne leggyorsabb és legbiztosabb módon a jelenlegi gazdasági válságot megoldani. Elhatározta a tanácskozás, hogy külön felszámoló bizottságot létesít, melynek az lesz feladata, hogy a háborúból visszaszamarát portékákat értékesítse. Ezenkívül megbeszélte a kormány az új kongressus programját.

TILTAKOZNAK A SZOCIALISTÁK

A szövetségesek csapatai elfoglalták Hambort is. — Tiltakozó gyűlést tartottak Düsseldorfban a független szocialisták. — Szövetséges rendszabályok.

DUSSELDORF, márc. 15. — A szövetséges itteni katonai parancsnokság mai rendeletében a megszállott területek között bevette Hambort is, öt mérföldnyire északra Ruhrortól és azt el is foglalták a csapatok. A városban kibörtették az ostromállapotot és azt, hogy a lakosság mindenemű fegyvert, vadászfegyvereket, kardokat holnap estelig beszozlátasson. A volt német tiszteknek jelentkeznük kell. A független szocialisták tegnap itt tiltakozó gyűlést tartottak a szövetséges megszállás, de különben a büntető eszközök alkalmazása ellen. A szónokok sorában két francia szocialista is szerepelt. BERLIN, márc. 15. — A német birodalmi kormány tiltakozó gyűlést nemezett a Nemzetek Ligája tiltakozásához a szövetséges megszállás és büntető szabályok alkalmazása ellen. E 80 hajódból a r

BRITANN SZÁZMILL KÖLT HA

Közzétették az évet. — Sok jót kikapcsolt tési tervekkel.

LONDON, márc. 15. — Lee of Fareham, az első lordja, ma közl angol haditengerészet vetését az 1921-22. A költségvetés telje 186,869 font sterling rikai pénzben 851 lárjt jelent.

A költségvetés Lee lord kijelenté, t tervezte a kormánytalmi standard" po alapítva. (A régi standard azt jele Anglia egymaga mit hajóhadat akart mint az utána kövki jót nagyhatalom együttvéve).

"A tengerészeti drasztikus terekedéseket feltehetően a felöléségeket vett leyelet rendes körű zót össze sem lehetni a kormány ismerjával", mondja az első lordja. Kifejtéi továbbá, rangu csatahajók sz tizenhátra redukált ben 38 ilyen hajónak. Az Atlanti-flot boló-flotillája körül lékba helyezték, az kai és a dél-afrika egy-egy gyors cirké keutették, ideiglen visszavonták a dél-tát és az egész flotét 121,700 emberrel, míg 1920-ban berből állott a szent. "A birodalom legz száma így nem töbe legyene ebbe az ajókat is, mik tulajdó ausztráliai kormány nak képezik, valan daialak is, a mik vő tulajdona. E 80 hajódból a r

Thirtieth year. Published daily by Szabadság Printing & Publishing Co.

Alapította: Kóhánly Tihamér. DR. ANDREW CSERNA, Editor.

Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O. Telephone: Bell, Main 3538. Cuy. Central 1231.

AR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre \$9.00. Kint: \$12.00. Fél évre \$5.00. Fél évre \$5.00. Fél évre \$5.00.

Post Office Cleveland, O. and admitted for transmission through the mails as Second Class Matter.

Eastern Office: Tribune Bldg., 154 Nassau St., New York. Üzletvezető: Joseph Horváth, Manager.

Ellis Island új ura

A új bevándorlási biztost kapott a St. Burbyól való, vermonti W. W. Husband.

A bevándorlási kérdés az amerikai egyik súlyosnak kieleződött, nap-nap után

közlebről ismerik az új komizáriust, egyeznek abban, hogy széles látókörű, kiváló

Ellis Island előtt: senki se jöhessen rára lehet az Egyesült Államok jöletének

biunk szerint egy szempontnak kellene litania Ellis Island előtt: senki se jöhessen

ol munkanélküliség

l kormány nagyszabású közmunkákat vett hogy munkához juttathassa a munkanél

emnek azonban van másik oldala is. Az an arban ezidőszert nagy a hiánya a szan

egteljesebb mértékben respektáljuk a munk

A PESSZIMIZMUS

I. Mielőtt egy lépést előre tennék témánk területén, álljunk meg egy

A pesszimizmus főszószólója Schopenhauer, fölkötötte Leopardi.

Az előbbi neveket olvasva, különös kérdés vetődik fel, vajlon van

Amikor látta, hogy a politikája esdőbbre jutott, a bolsheviknek

A KÉSPÉNZ DOLLÁROK

KISS EMIL BANKHÁZA

133 Second Ave. New York. Magyarországra és Jugoszláviába

NEM TÉVESZTENDŐK ÖSSZE MAS DOLLÁRUTALVÁNYOKKAL

KISS EMIL ÜGYFELEI AMERIKAI DOLLÁROKAT KAPNAK KÉZHEZ.

Mi a pesszimizmus? — Kik a legnagyobb szószólói és költői? — Dante pokla és menyországa.

be, melyben a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméi megváltják

AMERIKAI SZEMMEL KÁROLYI MIHÁLYRÓL

Két súlyos szavú, amerikai újság vezércikke a hontalanán lett gróf Károlyi Mihályról.

Megirta néhány nappal ezelőtt a Szabadság, hogy gróf Károlyi Mihály Olaszországból

Károlyi esete kiáltó bizonyítéka annak, hogy hiába való minden politikai program

Az alatt a négy hónap alatt, amíg Károlyi uralmon volt

Néhány nappal azután, hogy megérkezett Florencia az olasz hatóságok

LEGYENEK AJKAI PIROSAK.

Legyen Kínézese Jobb — Szedjen Olive Tablettákat.

Ha bőre sárgás, arca sápadt, nyelve fehér, nincs étvágya, rosszul eszik, van

Ha mellkasa fájl — ha nehéz a munka, ha állandó fájdalmak állandóan nyomorúságos érzetet keltenek

JOHNSON'S Belladonna PLASTER

A Szabadság részére írta: ALPHA

nem lett paradicsomná. Sőt a kortársainak úgy tetszett, hogy minden a régi

Egy professzor szerint az enyhé tél sok büntet oka.

LEGYENEK AJKAI PIROSAK.

Legyen Kínézese Jobb — Szedjen Olive Tablettákat.

Ha bőre sárgás, arca sápadt, nyelve fehér, nincs étvágya, rosszul eszik, van

Szélrekedés ellen és vértisztításra

A LEGKITÜNBŐBB SZER A Hunyadi János PIRULA

Ha mellkasa fájl — ha nehéz a munka, ha állandó fájdalmak állandóan nyomorúságos érzetet keltenek

JOHNSON'S Belladonna PLASTER

KORONA-ÁTUTALÁS

a legelőbb napi árfolyam mellett Magyarország minden részében

DOLLÁR-ÁTUTALÁS

kívánságára Magyarország bármely városába, községébe, falujába

BETÉTEKET

elfogadunk és nálunk elhelyezett pénze után 4 százalékos fizetünk

TÁVIRATI PÉNZKÜLDÉS

Ha pénzt most beküldi hűsvétra, még Magyarországon kifizethetjük

AMERICAN UNION BANK NÉMETH JÁNOS, ELNÖK

HUSVÉTI AJANDEK

Husvétra mosf küldjön pénzt haza

PÉNZKÜLDÉS

HAJÓJEGYEK

Hozzártartozóit kihatjuk

TANÁCSOT

F. WM. GERTZEN CO., Inc.

Csomagszállítás Magyarországra és a megszállott területekre

TAJTÉKPIPA INGYEN

A NÉGYES DOHÁNYNAK

Csökke az ös stat

A munkabérek tot mutatnak az általános munkásfeleslügyi miniszter

WASHINGTON: A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

A munkabérek országos szinten csökkenésnek indultak

